

باسمه تعالی

تفاهم نامه همکاری فی مابین وزارت آموزش و پرورش و ستاد اقامه نماز

با عنوان "منشور اقامه نماز در مدارس"

جمهوری اسلامی ایران
وزارت آموزش و پرورش

"الَّذِينَ إِذَا مَكَتَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ" (سوره حج، آیه ۴۱)

"مدارس را مزین کنید به نمازخوانی نوجوانان؛ این برترین تضمین برای سلامتی آینده جامعه است."

مقام معظم رهبری "مد ظله العالی"

مقدمه:

نماز مهم‌ترین وسیله ارتباط انسان با خداست. نماز در ساختن شخصیت و رشد متوازن کودکان و نوجوانان تأثیر و ماندگاری دارد و هرگاه با آزادی و اراده و معرفت همراه شود، انسان را به خدا نزدیک تر می‌کند.

مدرسه همانطور که محل تحصیل علم و کسب مهارت‌هاست، جایگاه آموزش معارف دین و اقامه نماز هم هست. مدارس که پذیرای بخش عظیمی از فرزندان میهن عزیزمان هستند در تعلیم معارف نماز و اقامه این فریضه الهی نقش برجسته‌ای دارند و نخبگان جامعه از این مدارس روانه دانشگاه‌ها و بازارکار می‌شوند.

بدیهی است چنانچه دانش آموزان در دوران کودکی و نوجوانی نسبت به نماز، معرفت و انس و الفت پیدا کنند و در مسیر دوستی و راز و نیاز با خدای مهربان قرارگیرند، در بزرگسالی از مصونیت بیشتری در برابر آسیب‌های اجتماعی برخوردار خواهند شد. از این رو وزارت آموزش و پرورش در راستای اجرای راهکارهای سند تحول بنیادین و طرح جامع ترویج و توسعه فرهنگ اقامه نماز در مدارس و مراکز آموزشی تربیتی مصمم است تا با همکاری ستاد اقامه نماز این فریضه الهی "اقامه نماز" را در مدارس به لحاظ کمی و کیفی بهسازی و تقویت نماید و از این رهگذر اسباب رشد معنوی آینده سازان انقلاب اسلامی را فراهم آورد.

منشور اقامه نماز در مدارس مقدمه‌ای بر این اقدام شایسته است که إن شاءالله با تشریک مساعی اولیاء مدرسه و خانواده اسباب تحول مطلوب و مورد نظر فراهم گردد. مهمترین اصل در اجرای این منشور توجه به خود انگیزختگی دانش آموزان و مشارکت بدون اکراه و داوطلبانه آنان در برنامه‌های ترویج فرهنگ و معارف نماز و اقامه آن است که با تفضل الهی تحت اشراف مدیر محترم مدرسه و با همکاری و همراهی معلمان، مربیان پرورشی و امامان جماعت و مشارکت والدین محترم دانش آموزان در تمامی مدارس کشور تحقق می‌یابد.

الف) هدف اصلی:

ایجاد بسترهای مناسب برای تقویت شایستگی‌های اعتقادی، اخلاقی و عبادی مدیران، معلمان، اولیاء و دانش آموزان به منظور تقویت جایگاه معارف و اقامه نماز و حضور با اشتیاق و آگاهانه نسل نو در احیاء فرهنگ اقامه نماز در خانه و مدرسه

ب) نقش و رسالت مدارس در اقامه نماز:

- ۱) اهتمام در برگزاری مراسم نماز جماعت و آموزش معارف و اذکار نماز به دانش آموزان
- ۲) شناسایی و دعوت از امام جماعت روحانی و آگاه به تعلیم و تربیت و روانشناسی کودک و نوجوان
- ۳) اختصاص فضای مناسب و دلپسند دانش آموزان جهت اقامه نماز جماعت
- ۴) افزایش مشارکت و حضور مدیران و معلمان در نماز جماعت مدرسه به جهت داشتن نقش الگویی برای دانش آموزان
- ۵) تشکیل اتاق فکر نماز (هیأت اندیشه ورز نماز) براساس بخشنامه شماره ۵۰۰/۲۴ مورخ ۱۳۹۹/۵/۲۱ و برگزاری جلسات منظم و مستمر و رصد چالش‌ها و موانع اقامه نماز در مدرسه و ارائه راهکارها

- ۶) نواختن توأمان زنگ نماز و زنگ آغاز سال تحصیلی
- ۷) تجهیز و به روز رسانی کتابخانه مدرسه به کتب و محصولات مرتبط با قرآن، نماز و مهدویت با مشارکت ستاد اقامه نماز و بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (علیه السلام)
- ۸) بهره‌گیری از ظرفیت تشکل‌های دانش آموزی (شورای دانش آموزی، بسیج، شورای مدرسه و ...) به عنوان یاوران نماز در اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های نماز و مهدویت مدرسه
- ۹) استفاده از ظرفیت و پتانسیل دانش آموزان در امور نماز و اداره نمازخانه
- ۱۰) بهره‌گیری ویژه از ظرفیت انجمن اولیاء و مربیان برای توسعه، تبلیغ، ترویج معارف نماز و اقامه آن و جلب مشارکت والدین دانش آموزان در برنامه‌های ترویج فرهنگ نماز در مدرسه
- ۱۱) اجرای دوره‌های آموزش و توانمندسازی در زمینه تعلیم معارف و اسرار نماز برای همکاران مدرسه
- ۱۲) تشکیل کرسی‌های آزاد اندیشی جهت گفتگو با دانش آموزان و پاسخگویی به سؤالات و شبهات دینی آنان
- ۱۳) برگزاری جشن تکلیف و جشن عبادت برای دانش آموزان نو مکلف
- ۱۴) اهتمام در برگزاری برنامه‌های ترغیبی برای دانش آموزان کاهل نماز و نوسازی نظام معرفتی آنان
- ۱۵) فراهم آوردن فرصت‌های مناسب برای حضور شخصیت‌ها در مراسم نماز جماعت دانش آموزان
- ۱۶) برنامه‌ریزی جهت برقراری تعامل و ارتباط معنادار بین مدرسه و مسجد محل
- ۱۷) پخش اخبار اقامه نماز دانش آموزان از طریق فضای مجازی شبکه شاد و ظرفیت‌های رسانه‌ای مدرسه
- ۱۸) مزین نمودن فضای مدرسه و نمازخانه با اعمال ذوق هنری به آیات و روایات مرتبط با نماز
- ۱۹) تلاش در جهت تحقق طرح ملی مدرسه نمونه نمازی از طریق اجرای برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط با طرح
- ۲۰) اهتمام در برگزاری مسابقات کتابخوانی با موضوع نماز و مهدویت
- ۲۱) برگزاری نمایشگاه آثار هنری دانش آموزان در موضوع نماز و مهدویت در مدرسه و منطقه
- ۲۲) استفاده از ظرفیت‌های انگیزشی و تشویقی همچون اردوهای فرهنگی تربیتی، سفرهای زیارتی برای همکاران و دانش آموزان
- ۲۳) فرهنگ سازی برای ایجاد روحیه سپاسگزاری و شکر نعمات الهی در تمام فعالیت‌ها به ویژه در ایام الله‌ها
- ۲۴) دعوت از دانش آموزان دیروز و مدیران امروز که در عرصه‌های گوناگون فرهنگی به ویژه نماز نقش آفرینی داشتند جهت انتقال تجارب و گفتمان سازی دینی برای دانش آموزان
- ۲۵) اجرای سند منشور اقامه نماز به صورت فرایندی در مدرسه با مشارکت شورای مدرسه و هیأت اندیشه ورز تحت نظارت مدیر مدرسه

تأکید می‌گردد: همه موارد فوق بارعبایت اقتضائات سن و جنسیت دانش آموزان در مقاطع مختلف در دستور کار شورای مدرسه قرار گیرد.

ج) تعهدات ستاد اقامه نماز:

- ۱) همکاری و مشارکت در برگزاری دوره‌های آموزش و توانمندسازی مدیران، معلمان، امامان جماعت (روحانی و غیر روحانی) مدارس، مدرسین آموزش خانواده از کودکان تا دوره دوم متوسطه از طریق تولید محتوا و تأمین مدرس
- ۲) حمایت از نشست‌ها و گفتمان‌های نماز دانش آموزی و نشست‌های شیوه‌های دعوت فرزندان به نماز ویژه والدین

۳) همکاری در بازتولید محتوای نماز، قرآن و معارف مهدویت در متون کتب درسی و محتواهای کمک آموزشی و فعالیت های فوق برنامه

۴) همکاری در تهیه و توزیع کتب و محصولات فرهنگی و کمک آموزشی نماز به منظور استفاده دانش آموزان در مدارس

۵) مشارکت در تولید محتواها و منابع مطالعاتی مکتوب و الکترونیکی نماز ویژه دانش آموزان و فرهنگیان

۶) پشتیبانی محتوایی از بستر مجازی شبکه شاد و سایر ظرفیت های رسانه ای در موضوع نماز

۷) ارائه خدمات آموزشی و محتوایی از طریق سامانه های فنوت، نور و محراب

۸) مشارکت در طرح ملی مدرسه نمونه نمازی

۹) همکاری در برنامه ریزی، نظارت و ارزیابی از عملکرد مدارس در موضوع نماز از طریق سامانه سجاده

۱۰) تقدیر از دانش آموزان، فرهنگیان، امامان جماعت و مدیران فعال نماز در اجلاس های سراسری و استانی

د) تعهدات وزارت آموزش و پرورش:

۱) اجرای مطلوب منشور اقامه نماز در مدارس بصورت فرآیندی با همکاری ستاد اقامه نماز

۲) پیش بینی اعتبارات مورد نیاز تحقق این منشور در برنامه سنواتی وزارت

۳) طرح نظام مسائل نماز مدارس در جلسات شورای آموزش و پرورش و شورای اقامه نماز استان

۴) بازنگری موضوع قرآن، نماز و معارف مهدویت در متون کتب درسی و کمک آموزشی، فعالیت های فوق برنامه و

ارزشیابی مدارس

۵) برگزاری دوره های آموزشی و توانمندسازی مدیران، مربیان، معلمان و امامان جماعت با مشارکت ستاد اقامه نماز

۶) تعیین و ابلاغ شرح وظایف مدیران و مربیان پرورشی در سند منشور اقامه نماز در مدارس

۷) اجرای طرح مدرسه نمونه نمازی به صورت فرایندی در مناطق آموزش و پرورش سراسر کشور

۸) نظارت بر تأمین فضای مناسب اقامه نماز در مدارس و توسعه فضاهای نماز در مدارس فاقد نمازخانه

۹) اهتمام در برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری نماز با مشارکت ستاد اقامه نماز

۱۰) نظارت بر حسن اجرای زنگ نماز و برنامه های ابلاغی از سوی معاونت پرورشی از قبیل طرح نورچشم، و...

۱۱) کمک به نشر اخبار و اطلاعات اقامه نماز مدارس دولتی در نشریات و رسانه ملی و تشویق مؤثر مدارس

۱۲) زمینه سازی برای تبادل تجربیات موفق مدارس بین همدیگر در حوزه اقامه نماز و ترویج معارف آن

۱۳) زمینه سازی برای حضور داوطلبانه دانش آموزان در نماز جماعت مدرسه و نمازهای جماعت مسجد و نماز جمعه

۱۴) انتقال اطلاعات سامانه نورینو به ستاد اقامه نماز جهت برنامه ریزی مشترک فرهنگی و آموزشی

۱۵) برنامه ریزی جهت حمایت امامان جماعت مدارس از سوی مرکز خدمات حوزه

۱۶) ارزیابی از فعالیت های اقامه نماز در مدرسه و تقدیر از برگزیدگان از سوی آموزش و پرورش و ستاد اقامه نماز

۱۷) برگزاری جشن تکلیف مدارس با حضور مسئولین ارشد استان و گزیده ای از مدیران، فرهنگیان و والدین آنان

۱۸) توجه ویژه به نقش انجمن اولیاء و مربیان در اقامه نماز

۱۹) اندراج موضوع نماز در مسابقات، جشنواره ها و اردوها

۲۰) استفاده از ظرفیت کانون های فرهنگی هنری مساجد و ستادهای نماز جمعه جهت تقویت حضور نوجوانان در نمازهای

جماعت مساجد و نماز جمعه

۲۱) توجه به زمینه های انگیزشی و تشویقی برای فرهنگیان شرکت کننده در جشنواره ها ، مسابقات ، دوره های آموزشی و... از طریق صدور الواح تقدیر معتبر مستقل یا مشترک با ستاد اقامه نماز

۲۲) انتخاب مدارس موفق در منشور اقامه نماز و مدارس نمونه نمازی در کشور (مدارس دولتی و غیردولتی) و معرفی و تجلیل از مدیر ، معلم ، روحانی ، دانش آموز و.. مدرسه در اجلاس های سالانه نماز با مشارکت ستاد اقامه نماز

۲۳) نیروی انسانی، محیط و محتوا سه رکن مهم و اساسی برای تحقق اهداف است لذا ضرورت دارد موضوع نماز و نماز خوانی در بطن فرآیند آموزش اعم از محتوای کتاب درسی، زمان آموزشی و تکالیف ذاتی آموزگاران، دبیران تخصصی متوسطه قرار گیرد و همه نیازها و الزامات اجرایی از نظر سخت افزاری و نرم افزاری ناظر به چگونگی اقدام تدوین و در اختیار مجریان قرار گیرد.

۲۴) لازم است مدیران مدارس خود را راهبر امر نماز بدانند و پیشرو شوند، همه موارد خود به خود تنظیم خواهد شد. بر این اساس مدیران از ستاد تا مدرسه خود مسئول ، عامل و پای کار تحقق اهداف نماز از اقامه نماز جماعت تا اجرای برنامه های مرتبط بدانند. تاکید می شود این مهم نه تنها در این منشور، بلکه در شرح وظایف، ملاک های ارزشیابی و ارتقاء و تشویق و خدای ناکرده بازخواست مدیران قرار گیرد. تسری این مهم به آموزگاران و دبیران نیز بسیار مهم و راهگشاست.

۲۵) توصیه می شود از ظرفیت ها و ساز و کارهای قانونی موجود در مدرسه همچون آیین نامه اجرایی مدارس و شورای مدرسه بهره گیری شود و با توجه به اقتضائات و ذائقه نسل نو با رویکرد عملیاتی و اجرایی مدرسه ای و دانش آموزی تغییرات لازم در آئین نامه های مذکور انجام گیرد.

یادآوری:

جهت تحقق مفاد این منشور کارگروهی متشکل از نمایندگان ستاد اقامه نماز و وزارت آموزش و پرورش با مسئولیت معاون وزیر در امور پرورشی و فرهنگی تشکیل گردد.
این کارگروه نتایج نظارت های فرآیندی خود را از نحوه و چگونگی اجرای مفاد منشور مذکور را هر سه ماه یک بار تحلیل و به مسئولین ذی ربط گزارش می نماید تا به حسب ضرورت تصمیمات لازم اتخاذ و ابلاغ گردد.
این منشور از زمان امضاء ، به مدت ۵ سال معتبر است و پس از آن قابل بررسی و تمدید خواهد بود.
این منشور در دو نسخه تنظیم شده است و هر کدام حکم واحد را دارند.

محسن قرآنی
رئیس ستاد اقامه نماز

۱۴۰۲/۰۵/۱۱

رضامیرزا صحرایی
وزیر آموزش و پرورش

تأیید